

VÝROČNÁ SPRÁVA 2020

| TR SR |

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

AONE

ASOCIÁCIA
NA OCHRANU
NOVINÁRSKEJ
ETIKY

REŠPEKTUJEME
ETICKÝ KÓDEX NOVINÁRA

WE ABIDE BY THE CODE
OF JOURNALISTIC ETHICS

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2020

Z udalostí v roku 2020 ovplyvnili výrazne náš život voľby a koronavírus. Koncom februára prebehli na Slovensku parlamentné voľby, ktoré priniesli novú vládu a okrem iného očakávanie zmeneného prístupu vládnucich politikov k médiám a ukončenie prenasledovania novinárov. Príprava mediálneho zákona, novej legislatívy na ústavnú ochranu novinárov pri výkone povolania a ich zdrojov predstavuje istú nádej, že nezostane len pri slovách. Realita ukazuje nástojčivú potrebu prijatia takejto legislatívy aj potrebu obnovy mediálneho sektora, na ktorú vyzýva aj Európska únia. V roku 2020 uplynulo päť rokov od útoku na redakciu Charlie Hebdo — pripomína nám, že sloboda vyjadrovania je pre demokraciu dôležitá a je potrebné ju chrániť.

Koronakríza, ktorá ochromila fungovanie spoločnosti a obmedzila slobodný pohyb, zasiahla zvlášť tlačene médiá, pokles predaja a reklamy negatívne ovplyvnil ekonomickú situáciu médií, zvlášť printov. Veľká časť nášho života — vzdelávanie, komunikácia, obchod — sa presunula do virtuálneho priestoru. Neistota a strach z neznámeho nahrávala šíreniu dezinformácií a falošných správ či bulváru, čo na jednej strane podčiarkuje potrebu serióznych informácií a spoľahlivých mienkotvorných médií, zároveň však prirodzene ovplyvňuje spôsob novinárskej práce a občas môže zvädzať k zvoľňovaniu princípov kvalitnej žurnalistiky.

Situácia v spoločnosti výrazne ovplyvnila aj prácu Tlačovo-digitálnej rady SR. Po prvý raz vo svojej existencii sa stretli jej členovia virtuálne, aby prediskutovali podnety a problémy a hlasovali výlučne dištančnou formou.

V predvolebnom čase považovala TR SR za dôležité osloviť médiá a 22. 2. 2020 publikovala výzvu, aby dôsledne dodržiavali princípy novinárskej etiky a nenechali sa vtiahnuť do predvolebného boja.

Podnetnou skúsenosťou bola komunikácia s autormi projektu financovaného Európskou úniou a zameraného na porovnanie tlačových rád v Európe: Press Councils in the Digital Age.

Zástupcovia TR SR sa tiež stretli s predsedom Výboru pre kultúru a médiá Národnej rady Slovenskej republiky Kristiánom Čekovským a diskutovali na tému etickej samoregulácie.

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky v roku 2020 – (devätnástom roku svojej existencie), pôsobila v tomto zložení:

Mgr. Alena Pániková – predsedníčka, **JUDr. Ing. Andrej Schwarz LL.M.** – podpredseda, **Ing. Ivan Podstupka** – podpredseda, ďalej členovia Rady: **Mgr. Tomáš Kamenec**, **JUDr. Peter Kerecman, PhD.**, **Mgr. Ivana Potočnáková**, **JUDr. Marek Ogurčák**, **PaedDr. Pavol Múdry** (na vlastnú žiadosť ukončil pôsobenie v TR SR k 30. 6. 2020) a **Mgr. Valér Kot**. Vo funkcii tajomníčky Rady pôsobila **Ing. Eva Pauliaková MBA**.

PREHĽAD ČINNOSTI

Rada zasadala v roku 2020 dvakrát (25.februára 2020 a historicky prvé zasadnutie formou videokonferencie kvôli korona kríze a zákazu zhromažďovania sa dňa 21.októbra 2020).

Rada využila aj možnosť hlasovať „per rollam“.

ODPORCOM VYSLOVILA RADA:

1 × upozornenie

1 × znepokojenie

1 × vážne znepokojenie

4 × zastavené konanie, odporca reagoval na výzvu TR SR a sám uverejnil opravu

3 × x Rada usúdila, že nebol porušený Etický kódex novinára

1 × Rada podnet odmietla

PREHĽAD SŤAŽNOSTÍ, O KTORÝCH RADA V ROKU 2020 MERITÓRNE ROZHODLA:

Podnet č. k. 04/2019

Konanie z podnetu TR SR

Odporca: www.pluska.sk, vydavateľ News and Media Holding, a.s. Bratislava

Video z horiacej budovy v Prešove, zaznamenávajúce úmrtie človeka.

Členovia TR SR po prerokovaní podnetu dospeli k záveru, že Etický kódex novinára bol porušený a vyslovili odporcovi aj vzhľadom na skutočnosť, že sporné video redakcia odstránila až na výzvu polície vážne znepokojenie.

Podnet č. k. 05/2019

Konanie z podnetu TR SR

Odporca: www.aktuality.sk, vydavateľ Ringier Axel Springer SK, a.s., Bratislava

Video z horiacej budovy v Prešove, zaznamenávajúce úmrtie človeka. Tá istá situácia, ale ospravedlnenie šéfredaktora, ktorý chybu priznal a stiahnutie kontroverzného príspevku z vlastnej iniciatívy redakcie.

Rada dospela k verdiktu : Etický kódex novinára bol porušený a vyslovila www.aktuality.sk znepokojenie.

Podnet č. k. 06/2019

Sťažovateľ: MUDr. M.R. z Veľkého Šariša

Odporca: Korzár, vydavateľ Petit Press, a. s. Bratislava

Sťažovateľka zaslala TR SR podnet so žiadosťou o preskúmanie možnosti porušenia Etického kódexu novinára v článku pod názvom „Lekárku spod žaloby za usmrtenie oslobodili“, ako aj jeho internetovej podoby na webovom sídle denníka Korzár pod názvom: „Obvodná lekárka zo Žehne stála pred súdom za usmrtenie. Oslobodili ju“.

Členovia Rady po dôkladnom oboznámení sa s podkladmi dospeli k záveru, že Etický kódex novinára porušený nebol.

Podnet č. k. 01/2020

Sťažovateľ: JUDr. P.P. zo Žiliny

Odporca: Denník N, vydavateľa N Press, s. r. o. Bratislava

Sťažovateľ sa domnieva, že Denník N v článkoch publikovaných 3. 4. 2020 a následne 6. 4. 2020 pod názvami: „Pripomína to Búrku. Nie je to Kočner, ale „Veľký Fero“, ktorý ovládol súdy“ a „Obvinený nie je, no o talár môže dočasne prísť. Sudcu Polku ohrozuje novinka, ktorú použili voči Kočnerovým sudcom“, došlo k porušeniu Etického kódexu novinára.

Rada po diskusii a podrobnom prerokovaní podnetu dospela k záveru, že v tomto prípade Etický kódex Novinára porušený nebol.

Podnet č. k. 02/2020

Konanie z podnetu TR SR

Odporca: voči www.pluska.sk, vydavateľa News and Media Holding, a.s. Bratislava

TR SR hlasovaním členom „per rollam“ rozhodla o začatí konania voči www.pluska.sk, vydavateľa News and Media Holding, a.s., Bratislava kvôli článku s titulkom: „Dcéra Heringhovej a Kollára má len 10, no pozrite ako vyzerá: Zo Sáry rastie MEGA KOSŤ!“ v spojení s fotografiami súvisiacimi s obsahom predmetného článku.

Vzhľadom na skutočnosť, že redakcia sama vykonala nápravu, TR SR rozhodla o zastavení konania.

Podnet č. k. 03/2020

Sťažovateľ: F.A., Štúrovo

Odporca: www.aktuality.sk, vydavateľa Ringier Axel Springer SK, a.s., Bratislava

TR SR bola doručená sťažnosť od oznamovateľa G.K., ktorá sa týka série článkov aj podcastu na spravodajskom serveri www.aktuality.sk a týka sa sťažovateľa a jeho rodiny. Sťažovateľ označuje jeho osoby ako „Košícký Bašternák“ vykladá ako porušenie ústavného princípu prezumpcie nevinny a neprimeraný výrazový prostriedok, ktorý vážne porušuje jeho renomé v spoločnosti a podnikateľskom prostredí.

Členovia TR SR sa dôkladne oboznámili s kompletnými podkladmi podnetu a rozhodli, že v tomto prípade nebol porušený Etický kódex novinára.

Podnet č. k. 04/2020

Sťažovateľ: Mgr. J.B.

Odporca: Žilinský večerník, vydavateľa Publishing House, a. s., Žilina

TR SR bola doručená sťažnosť od sťažovateľa Mgr. J.B. zo Žiliny, ktorému Žilinský večerník v čísle 36, zo dňa 2. 9. 2020 na strane 6 uverejnil báseň s názvom „Dôsledky“ tak, že pod jeho báseň umiestnil bez uvedenia autora báseň „Slnce to žiarivé“, čím podľa sťažovateľa môže dôjsť k chybnému záveru, že je aj autorom druhého diela, ktorého umeleckú kvalitu spochybňuje.

Vzhľadom na skutočnosť, že šéfredaktor Žilinského večerníka reagoval na výzvu TR SR listom, v ktorom informoval o krokoch podniknutých k náprave, kedy v č. 43 týždenníka redakcia opätovne publikovala obe básne s uvedením autorstva a s ospravedlnením, TR SR podľa § 8 ods. 3 Rokovacieho poriadku konanie zastavila.

Podnet č. k. 05/2020

Konanie z podnetu TR SR

Odporca: Denník Korzár Košice, vydavateľa Petit press, a. s. Bratislava

Článok s titulkom „Sexuálne zneužil dcéru priateľky, dostal päť rokov a dve liečenia“, autora Roberta B., uverejnený 10. 09. 2020.

Po detailnom oboznámení sa s vyjadrením šéfredaktora denníka Korzár, ktorý reagoval na výzvu Tlačovo-digitálnej rady, dospela TR SR k rozhodnutiu, že v tomto prípade nebol porušený Etický kódex novinára.

Podnet č. k. 07/2020

Sťažovateľ: T.F., z Komárna

Odporca: MY NITRA – SME, vydavateľa Petit Press, a. s. Bratislava

Špecifická sťažnosť týkajúca sa archívneho článku pod názvom „Prípád pokusu o vraždu policajta bol vrátený späť na krajský súd“, publikovaného na internetovom portáli periodika MY SME NITRA, ktorá bola prijatá z rozhodnutia predsedníčky TR SR.

Kedže redakcia zareagovala promptne na výzvu TR SR odstránením predmetného článku, predsedníčka TR SR rozhodla o zastavení konania.

Podnet č. k. 08/2020

Sťažovateľ: T.F., z Komárna

Odporca: DUEL-PRESS, Bajkalská 19/B, Bratislava

Obdobná situácia ako pri podnete 07/2020 ohľadne archívneho článku pod názvom: „A komáromi Rendor tragédiája“ publikovaného na www.vasarnap.com. TR SR zaslala výzvu šéfredaktorovi predmetného periodika, na ktorú reagoval oznámením, že predmetný článok sa v archíve periodika už nenachádza.

Predsedníčka TR SR v zmysle Rokovacieho poriadku rozhodla o zastavení konania.

Okrem toho boli TR SR doručené podnety 06 a 09/2020, v ktorých v decembri 2020 plynula lehota na vyjadrenie zo strany odporcov, resp. na doplnenie sťažností v zmysle požiadaviek členov TR SR. Ďalšie podnety doručené na Radu nespĺňali podmienky (anonymita sťažovateľa bez uvedenia kontaktných údajov, boli neúplné a sťažovatelia nevedeli doplniť svoje tvrdenia dôkazmi, prípadne redakcie vykonali nápravu pred začatím samotného konania.

INÉ AKTIVITY RADY

- Prípravné práce spojené s rozšírením TR SR o nových členov z radov vysielateľov a diskusie na prípadnú transformáciu a rozšírenie pôsobenia Rady
- Aktualizácia www.trsr.sk a publikované stanoviská a rozhodnutia
- Zvýšenie počtu signatárov Etického kódexu novinárov, publikovaného na www.trsr.sk
- Výzva médiám v predvolebnom čase na dodržiavanie princípov novinárskej etiky
- Komunikácia s autormi EU projektu : *Press Councils in the Digital Age*
- Rokovanie zástupcov TR SR s predsedom Výboru pre kultúru a médiá Národnej rady Slovenskej republiky Kristiánom Čekovským venované téme dodržiavania etických princípov a etická samoregulácia v médiách.

Počet relevantných podnetov na posúdenie v roku 2020 nebol veľký, viaceré sťažnosti nespĺňali podmienky na začatie konania, časť vyriešili konzultácie a vyskytli sa aj témy, ktoré TR SR preskúmala z vlastného podnetu.

ZÁVER

Na úplný záver sa žiada poďakovať sa za celoročnú dobrovoľnú, čestnú a zodpovednú prácu váženým členom Rady: JUDr. Ing. Andrej Schwarz, LL.M. – podpredseda, Ing. Ivan Podstupka – podpredseda, Mgr. Tomáš Kamenec, JUDr. Peter Kerecman, PhD., Mgr. Valér Kot, PaedDr. Pavol Múdry (člen do 30. 6. 2020), JUDr. Marek Ogurčák, a Mgr. Ivana Potočňáková.

Poďakovanie patrí aj tajomníčke TR SR Ing. Eve Pauliakovej, MBA. Osobitné poďakovanie za cenné rady a postrehy: Július Lőrincz a Mgr. Klára Grosmannová.

.....
Mgr. Alena Pániková

Predsedníčka Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky

Bratislava, 15. februára 2021

Vážení kolegovia vydavatelia, vážení kolegovia novinári, vážení priatelia slobody médií!

V súčasnosti, aj pod vplyvom tragických udalostí, ktoré rozvírili nielen novinárske prostredie, vnímame ešte silnejšie potrebu slobodných a kvalitných médií. V rámci Asociácie na ochranu novinárskej etiky (ktorá je strešnou organizáciou zabezpečujúcou nezávislé fungovanie čerstvo transformovanej Tlačovo-digitálnej rady Slovenskej republiky) sa nám v uplynulom roku podarilo za podpory špičkových slovenských právnikov z mediálneho prostredia, vydavateľov a ďalších osobností a inštitúcií, schváliť po viac ako 20 rokoch nové znenie Etického kódexu novinára, aktualizovaného o nové poznatky napríklad z digitálneho prostredia, ale aj o riziká vyplývajúce zo zmien mediálneho prostredia spôsobených sociálnymi sieťami, či novými formami ovplyvňovania verejnej mienky, akým dnes čelíme.

Je našou povinnosťou robiť všetko preto, aby občania Slovenska boli pravdivo a korektne informovaní. Aby naďalej existoval orgán etickej samoregulácie novinárov na Slovensku, čo je výdobytok, ktorý nám v mnohých krajinách môžu len závidieť. Aby existovalo spoločenstvo ľudí spojených spoločným vnímaním reality, ktoré dokáže byť prípadným protipólom nedemokratických síl. Vyzývame Vás preto, aby ste, v prípade, že súhlasíte so zásadami vyjadrenými v kódexe, pripojili svoj podpis pod Etický kódex novinára. Aj Váš hlas, vaše meno či inštitúcia pomôže urobiť hnutie za novinársku etiku silnejším voči lživým médiám, voči neprofesionalite vo vlastnej sfére, či voči mocným akéhokoľvek druhu.

Čo preto urobiť? Máte dve možnosti.

- 1. Online:** Navštíviť webstránku www.trsr.sk, kliknúť na odkaz **PRIHLÁSIŤ SA K ETICKÉMU KÓDEXU NOVINÁRA** v jej spodnej časti, následne vyplniť svoje identifikačné údaje v spodnej časti formuláru a kliknúť na tlačítko **Odoslať** (viď priložené náhľady).
- 2. Tradične:** Použiť priložený podpisový hárok a vyplnený odoslať na adresu AONE, Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika.

EK
ETICKÝ
KÓDEX
NOVINÁRA

Marian Zima

PRESEDA ZBORU ZÁSTUPCOV
ASOCIÁCIA NA OCHRANU NOVINÁRSKEJ ETIKY
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

2020

TR SR

TLAČOVO-DIGITÁLNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tlačovo-digitálna rada Slovenskej republiky

Župné námestie 7, 811 03 Bratislava, Slovenská republika

e-mail: info@trsr.sk

www.trsr.sk